

## АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ТА НАПРЯМКІВ ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В Черкаській області досить густа річкова мережа, яку складає 181 річка. Найважливішою водною артерією є Дніпро, в який у межах області вливаються притоки Рось, Вільшанка, Тясмин та ін. Річки, що пересікають західну частину Черкащини – Гірський Тікич і Гнилий Тікич, - належать до басейну Південного Бугу. Запаси води на території Черкаської області невеликі. Область займає чотирнадцяте місце в країні за обсягом поверхневих вод та кількістю води на 1 км<sup>2</sup> площі і на душу населення. У водному балансі області значне місце відіграє розвинена система великих і малих річок та водоймищ. Водні ресурси Черкаської області використовуються в досить широких межах. Основними водоспоживачами є промислові та сільськогосподарські підприємства. На потреби сільського господарства, враховуючи зрошення та риборозведення, використовується найбільша кількість води. Структуру водокористування по Черкаській області протягом 2010 – 2014 р.р. наведено на рисунку. Аналіз динаміки водокористування протягом 2010 – 2014 р.р. свідчить про найбільшу кількість використання води саме на потреби сільського господарства – 135,2 млн.м<sup>3</sup> (з них на риборозведення 101,7 млн.м<sup>3</sup>) або 63,56 % від загального використання (рис.).

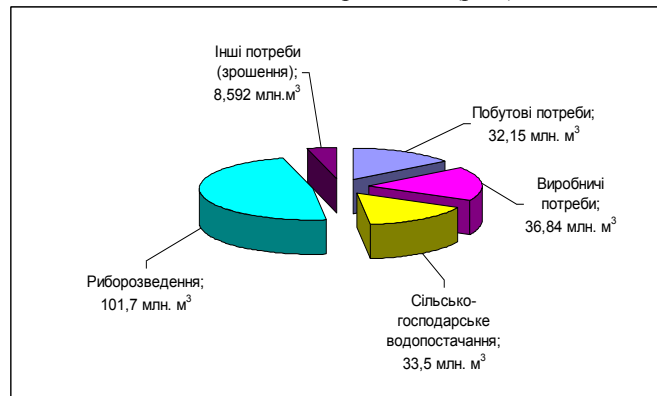


Рисунок - Структура використання водних ресурсів, млн. м<sup>3</sup>

Слід відзначити, що в 2013 році з природних джерел забрано води на різні потреби народного господарства 229,0 млн.м<sup>3</sup>, що на 29,5 млн.м<sup>3</sup> менше, ніж у 2012 році, що складає 11,41%. Зменшення обсягів забору води в 2013 році відбулося за рахунок зменшення водозабору з поверхневих джерел на 28,4 млн.м<sup>3</sup> та з підземних джерел на 1,03 млн.м<sup>3</sup>. Водний баланс області за останні роки зазнав значних змін. У порівнянні з 1990 р. забір свіжої води зменшився в 2,5 рази і складає 229 млн.м<sup>3</sup>. Зменшення обсягів використання води відбулося за рахунок зменшення її витрат на виробничі потреби (на 9 млн.м<sup>3</sup>, або на 21%) та ставково-рибне господарство (на 18 млн.м<sup>3</sup>, або на 15%). Потреби промисловості задовольнялися також шляхом залучення води в оборотні і повторно-послідовні системи, частка яких у загальному обсязі використання води зросла з 80% у 1990 р. до 94% у 2013 р. За рахунок цього протягом 2013 р. зекономлено 599 млн.м<sup>3</sup> свіжої води. Серед міст обласного підпорядкування та районів області найвищі показники економії свіжої води за рахунок оборотної були в містах Черкаси (95%), Сміла (69%), Умань (64%), Золотоноша (70%) та Звенигородському (84%), Канівському (79%), Корсунь–Шевчківському (52%) районах. Малі річки басейну Дніпра, які становлять понад 90% річкової мережі басейну, мають також надзвичайне народногосподарське значення. Об'єм водозабору з них досягає 2,1 км<sup>3</sup> за рік. Водою з малих річок забезпечується 18% усіх народногосподарських потреб у басейні. Малі річки використовують для риборозведення, особливо в лісостеповій частині басейну Дніпра та Південного Бугу. Проте, проблема забруднення водних ресурсів Черкаської області скидами стічних вод промислових підприємств та комунальних господарств внаслідок відсутності та неефективної роботи очисних споруд відноситься до найважливіших екологічних проблем регіону. Основними джерелами забруднення водних об'єктів залишаються очисні споруди та каналізаційні мережі виробничих управлінь житлово-комунального господарства, цукрові заводи області.